

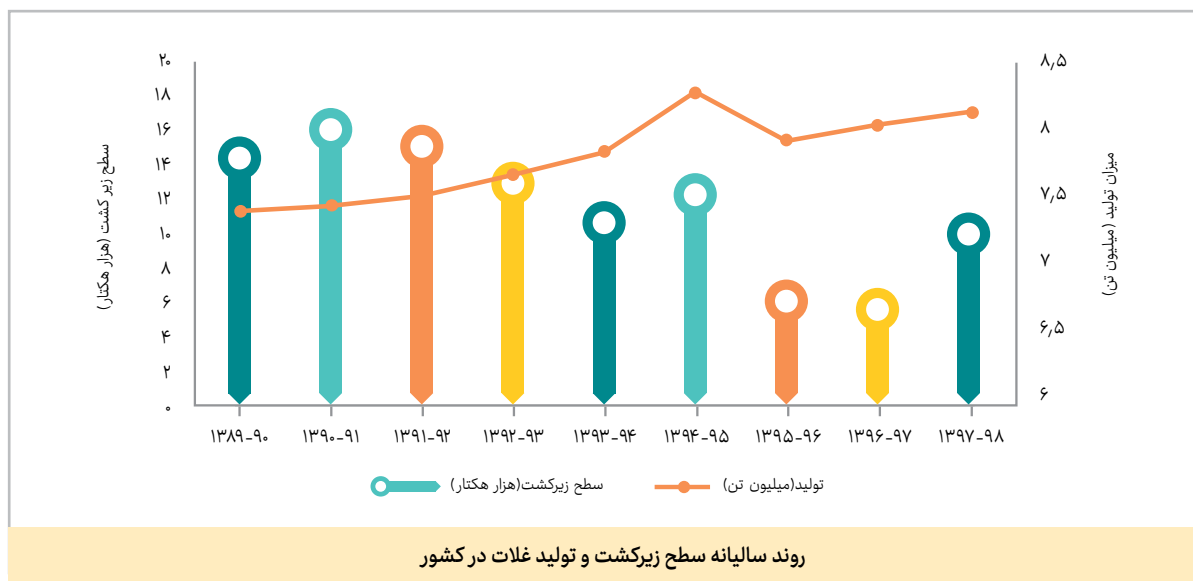
افزایش راندمان آبیاری باروش کفکار در اراضی شور

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان خراسان شمالی^۱ و مدیریت هماهنگی ترویج سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی^۲

بیان مسئله

بالا بودن شوری آب و خاک، پایین بودن میزان بارش ها و تبخیر بالا از مهمترین عوامل محدود کننده تولید محصولات پاییزی مانند گندم، جو و کلزا در اراضی شهرستان جاجرم در استان خراسان شمالی می باشد. سطح زیر کشت محصولات پاییزه در شهرستان جاجرم حدود ۴۰۰۰

هکتار است. پایین بودن عملکرد (متوسط ۲ تن) و بالا بودن هزینه‌های تولید در این اراضی سبب کاهش درآمد اقتصادی کشاورزان شده است. استفاده از روش‌های نوین مدیریت شوری خاک از قبیل کشت کفکار می‌تواند سبب افزایش عملکرد و افزایش راندمان آب آبیاری در این گونه اراضی گردد.

◀ معرفی دستاورد

کشت محصولات پاییزه به روش کفکار به عنوان روشی نوین در اراضی شور، سبب افزایش عملکرد و افزایش راندمان آب آبیاری می‌شود. در این روش ابتدا تسطیح اراضی با ادوات موجود صورت گرفته و سپس با تغییر در ساختار دستگاه‌های کارنده غلات، جویچه‌هایی با عرض ۴۰ سانتیمتر ایجاد می‌شود. کشت در داخل جویچه‌ها در چهار ردیف با فواصل ۱۰ سانتیمتر از یکدیگر انجام می‌شود. به منظور حذف و یا کاهش اثرات شوری دو پشته به عرض ۲۰ سانتیمتر در دو طرف جویچه‌ها ایجاد می‌شود. این عمل سبب هدایت شوری به سمت پشته‌ها و کاهش اثر تنش شوری می‌شود. با استفاده از این روش میزان تولید گندم و جو آبی به بیش از ۵ تن و کلزا نیز به بیش از ۳ تن رسیده است. استفاده از این روش به دلیل ارتباط مستقیم گیاه با آب سبب صرفه‌جویی حدود ۱۲۰۰ مترمکعب آب نسبت به روش معمول شده است.

◀ فرایند تجاری سازی دستاورد

در حال حاضر، روش کشت کفکار در شهرستان جاجرم در حال اجرا می‌باشد و به منظور توسعه این روش، علاوه بر برگزاری کارگاه‌های آموزشی و روز مزرعه، سایت‌های الگویی با استفاده از ارقام قابل توصیه در اراضی شور طراحی و مورد بازدید کشاورزان قرار گرفته است. انتظار می‌رود استفاده از این روش به دلیل کاهش اثرات تنش شوری روی محصولات پاییزه، علاوه بر شهرستان جاجرم در سایر مناطق با اقلیم گرم و نیمه گرم کشور توسعه یافته و بتواند نظر بهره‌برداران را جلب نماید.

◀ پتانسیل اقتصادی و اثربخشی

